

نه شرقی، نه غربی در حوزه زنان

گفتمان الگوی سوم زن مسلمان نیاز به ترویج دارد

سمیه سادات ابراهیمی

پژوهشگر و فعال حوزه زنان

در هفته گذشته به استناد سخنان مقام معظم رهبری و با شروع کار دولت سیزدهم، استوری ای منتشر کردم با این مضمون: «در دیدار با دولت چه شد که صحبت رهبری در بخش خانواده شنیده نشد، همان سخنانی که حضرت آقا به وزرا و دولتمردان تأکید کردند: بنده تأکید دارم ضمن پرکاری ای که خواهید داشت، به مسائل خانواده تان هم برسید. من به همه این توصیه را می کنم که به خانواده تان توجه کنید. جوری نباشد که در دوران خدمت، به خانواده تان رسیدگی نکنید.»

این استوری بهانه ای شد برای نوشتن یک سلسله یادداشت. حقیقت این است که تا وقتی دولتمردان به جایگاه و نقش خانواده آگاه نباشند، خانواده در حاکمیت نیز بی پناه خواهد بود. کدام خانواده؟ همان خانواده ای که اگر وجود نداشته باشد، هیچ بنیانی، هیچ زمین محکم و مطمئنی وجود نخواهد داشت که قادر باشیم روی آن بایستیم، همان خانواده ای که زن موضوع بی بدیل و نقش آفرین اصلی آن است، و کدام زن؟ زنی که جنسیتش بر انسانیتش سایه افکنده است و در خدمت افزایش تولید ناخالص ملی است و به ناچار همه داشته هایش را از عاطفه و زیبایی و تحصیلات و... باید در خدمت به توسعه همه جانبه تمدن غرب خرج کند. پر واضح است در این نگاه که بر اساس توسعه پایدار است و نه کرامت انسانی، تحصیل و اشتغال محور است و مشخص است که شعارش این باشد که تفاوت جنسیتی نداریم! یا زنی که تعلقاتش تا قبل از رنسانس غرب باقی مانده است، زنی در حاشیه، تابع محض، بدون استقلال، بدون فکر و اراده که هیچ وقت مورد توجه قرار نگرفته است.

بنا به نقش معلمی ام، بارها در دانشگاه و مدرسه مورد سؤال دخترانی بوده ام که از تبعیض های اجتماعی و سیاسی و خانوادگی رنجیده خاطر هستند و بنا به نقش درمانگری ام، ساعت ها روبه روی زنانی نشسته ام که در پیچ و خم دادگاه ها گریسته اند و نتوانسته اند فرزندشان را ببینند و هنوز هم نمی توانند. دست به گریبان با هزار مشکل نفقه و... هستند تا یک ثبت نام عادی فرزندشان در مدرسه. زنانی هویت زنانه شان را نپذیرفته اند با نقش مادری شان کنار نیامده اند. در تعارض با نقش های خانوادگی و اجتماعی شان و مانده اند که فعال اجتماعی باشند یا فعال سیاسی یا فقط یک همسر. امروز در جامعه با نگاه های متحجرانه و متجددانه ای نسبت به زن روبه رو هستیم. معتقدم همان قدر که نگاه های متجددانه به زن آسیب زاست، نگاه متحجرانه نیز زن را به رکود و انزوا می برد اما خیلی محترمانه با رنگ و لعاب دین و مذهب! این بزرگ ترین جفا به دین است، به اسلامی که متعالی ترین جایگاه را برای زنان قائل شده است. ظلم به انقلاب یکی از وجوهش تحول بنیادین جایگاه زن و کنش ورزی او در جامعه است و تبدیل او در همه عرصه ها، گفتمانی که غرب را کنار زد و نگاه روشن تعالی بخش به زنان جهان هدیه کرد، نگاهی که در آن، کرامت بزرگ ترین حق زنانه است، کرامتی که در جهان هرگز شناخته نشد. این گفتمان فعالیت اجتماعی سیاسی را تکلیف زنان می داند، همان گونه که امام عزیزمان می گوید: زنان حق دارند در سیاست دخالت کنند. تکلیفشان این است. دین اسلام یک دین سیاسی است که همه چیزش سیاسی است حتی عبادتش.

گفتمانی که حضور فعال و نقش آفرین زنان را مطالبه می کند رهبر فرزانه که همواره نگاه روشنشان راهگشا بوده است در اسفند ۹۱ موضوع مهم «الگوی سوم زن مسلمان» را مطرح می کنند که یک «نه شرقی نه غربی» در نگاه به زن بود، بیانیه مهم و تحول آفرینی که می تواند جریان ساز و حرکت سازی عظیم برای زن مسلمان باشد. رهبری عزیز در این الگو اشاره می کنند زن در تعریف بیشتر شرقی همچون عصری در حاشیه و در تاریخ و در تعریف غربی به مثابه موجودی که جنسیت او بر انسانیتش می چربد و ابزار جنسی در خدمت مردان و در سرمایه داری جدید است معرفی می شد. شیر زنان انقلاب و دفاع مقدس نشان دادند که الگوی سوم نه شرقی و نه غربی است. زن مسلمان ایرانی که تاریخ جدیدی را پیش چشم زنان جهان گشود و ثابت کرد می توان زن بود و عقیف و محجبه و شریف بود و در عین حال مرکز بود. می توان سنگر خانواده را پاکیزه نگه داشت و در عرصه سیاسی

و اجتماعی نیز سنگرهای جدید ساخت و فتوحات بزرگ به ارمغان آورد. وقتی رهبری انقلاب می فرمایند که زن باید اهل تحصیل باشد و زنان در گفتمان انقلاب اسلامی، معماران ایران جدید خواهند بود و حضورشان همواره از صدر اسلام تا انقلاب اسلامی جریان ساز بوده است و موضوع تنها حضورشان نبوده و در سطح خرج کردن از عواطف، از جان مایه گذاشته اند، یعنی زن مسلمان زنی است که هم دین خود را، حجاب خود را، زنانگی خود را، ظرافت ها و رقت های خود را حفظ می کند، هم از حق خود دفاع می کند و هم در میدان علم تحقیق و تقرب به خدا پیشروی می کند و هم در میدان سیاسی حضور دارد.

رهبر انقلاب از بحران زن صحبت می کنند و از اینکه یکی از مسائل اساسی، مسئله زن و جایگاه زن و شأن زن در جامعه است. می فرمایند این در حقیقت یک بحران است، مسئله ای که کمتر کسی به آن توجه داشته است. این نشان می دهد زن مسلمان به الگو نیاز دارد.

و حقیقت این است که امروز جهان سخت محتاج شنیدن صدای زن مسلمان کوشا و داناست و به گفته رهبری، اگر درباره مسئله زن خوب کار کنیم، این خدمت به جامعه زنان در همه دنیا است. امروز پس از گذشت یک دهه از سخنان رهبر انقلاب درباره الگوی سوم زن، ابعاد این الگو شناخته شده اما به گفتمان تبدیل نشده است که نیازمند حضور زنان اندیشمند است.

امید است با حضور زنان فعال و رشد یافته در این حوزه، الگوی سوم زن به گام های عملی تبدیل شود و بستر رشد سیاسی و فرهنگی بیش از پیش برای زنان ایران اسلامی فراهم آید.

شهربانو

شهربانو

شنبه
۲۹ شهریور ۱۴۰۰
۱۳ صفر ۱۴۴۴ شماره ۳۴۸۵

(۳)

